

PRÆSTEGÅRDEN.

DA det gamle Gildehus af Kong Kristian d. 3 blev overladt Borgerne til at ”forbedre” Rådhuset med, blev Præsten Herr Thomas husvild, og der blev ikke givet nogen Anvisning på, hvorledes han for Fremtiden skulde få Tag over Hovedet¹). Af en Indberetning fra lidt senere Tid fremgår det, at Kirken og Borgerne i Forening lod bygge et Hus til deres Sognepræst på Kirkens Jord; men ved denne Lejlighed gør Præsten opmærksom på, at de ældste Mænd i Byen hævdede, at ”Tisted bøgsgård” er deres rette Præstegård og at den blev Forvendt fra Kirken og Byen udi Bispernes Tid²).

Den første lutherske Biskop i Stiftet, Peder Thomesen flyttede 1542 fra Nykøbing og tog Ophold i Thisted; her fik han og hans Hustru, Anne Lavritsdatter Livsbrev³) på en Kronens Gård, hvori de havde taget Ophold, og fik Gården uden Afgift og Besværing i alle Måder. Da Peder Thomesen 1548 trak sig tilbage fra Bispeembedet, må han rimeligvis have beholdt den, thi en gammel Årbog beretter⁴), at ”1557 Odensdag efter Cantate afbrende Herr Peder Thomesens Gård i Tisted”. Denne ”Bispegård”, således kunde den nemlig godt benævnes, må imidlertid ikke forveksles med ”Thisted Bispegård”, det kongelige Len, og disse to Gårde har rimeligvis ikke haft noget med hinanden at gøre.

Velsagtens 1578 retter Sognepræsten, denne Gang Mester Jørgen Lavritsen, en Klage til Kongen over, at han ingen Præstegård havde, men måtte leje sig Hus og Våning. Han gør ligeledes opmærksom på Thisted Bispegård som den egentlige Præstegård. Kongen bevilgede og tillod derfor⁵), at han ”og hans Efterkommere, Sognepræster udi i Thisted må og skulle herefter til evig Tid have, nyde, bruge og beholde fornævnte Bispegård med sin Bygning og Ejendomme udi Længden og Bredden, som den nu begreben og forefunden er”; Brevet er dateret Koldinghus ¹⁰/₃ 1579 og i Maj Måned samme År overdrages den til Byens Borgmestre og Råd og tages i Forvaring af Byen.

Dette Gavebrev må forstås således, at det er en Lenet ”Thisted Bispegård” tilhørende Ejendom, der omfattede den Grund med Bygninger, der ligger mellem Storegade, Storetorv, Torvegade, Lille Torv og Lillegade, der er blevet skænket til Præstegård, her lå den nemlig længere nede i Tiden, og der findes ingen Efterretning om, at den nogensinde har været flyttet. Den egentlige Bispegård har ligget ud for ”Sommerlyst” og ”Esplanaden”⁶); i det tilgrænsende Stykke af Gartner Jespersens Have er for ikke mange År siden fundet Rester af Pæle og Kampestensfundamenter; sandsynligvis er det Avlsbygningerne, som har ligget her, og Forbindelsen mellem disse og Gården inde i Byen mindes endnu ved Bisgårdsstræde, der for få År siden også omfattede den nuværende Plantagevej.

Ved den store Ildebrand 1620 afbrændte Præstegården, og ”da ingen hielp thill bygning igien kunde, effter anmodning becommis thil hoffve, er aff sognepresten ibid. (forvden Kirchens) anvendt thill præstegårdens bygning offuer 300 daler, som med rigtig regenskab er at bevise”⁷). 1662 var Bygningerne meget forfaldne, og Præsten vilde selvfølgelig gerne have den bygget op igen, hvortil Byen som Gave bidrog med 50 Rigsdlr.⁸). I Slutningen af Århundredet bestod den af et Ralingshus, en liden Heste- og Kostald, et Tørvehus, en liden Lade og en Urtehave⁹), den tilhørte da Kirken, ligesom Kirkens Regnskaber udviser, at den blev vedligeholdt på Kirkens Bekostning. 1766 er Præstegården fra Grunden repareret og er da en af de bedste Bygninger opført af Mur og Bindingsværk samt teglhængt¹⁰).

1857 blev den nuværende Præstegård opført ved den dengang nyanlagte Frederiksgade, den gamle Grund blev solgt og på den opførtes en Række Forretningsejendomme.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1924, side 29-30)

¹ Kirkehistoriske Samlinger 3 R. 3 B.

² Præsteindberetning 1555.

³ Kancelliregistrater.

⁴ Chr. Nielsen Juels Årbog.

⁵ Kancelliets Brevbøger. Brevet aftrykt i Jydske Hist. og Topografi 1893.

⁶ Resens Plan S. 43.

⁷ Wulff: Vendelbo Stifts Historie.

⁸ Papirbrev i Thisted Rådstuearkiv.

⁹ Wulff: Bidrag til Ålborg Stifts Historie.

¹⁰ Danske Atlas.